

Het Seminarium reist van A naar B

In de eerste helft van de vorige eeuw leefde Albert Einstein (1879-1955). Een wetenschapper, Nobel-prijswinnaar, als joodse vluchteling Duitsland uit, de USA in. Einstein deed uitvindingen, bedacht de relativiteitstheorie en filosofeerde er op los. Hij is de mens van enkele oneliners, zoals deze: Logica brengt je van A naar B. Verbeelding brengt je overal.

Logica maar ook verbeelding brengt in 2017 het toenmalige bestuur van het Seminarium bij de vraag of er een zinvol bestaansrecht is voor de theologische opleiding, met name daar waar het haar draagvlak in de Bond betreft. De academische inbedding bevalt meer dan goed, maar het wordt een vraag of bij de ontwikkelingen van de Bond en het wegvallen van studentaanmeldingen een 'eigen' opleiding wel verantwoord is. Er worden interne gesprekken gevoerd, die tot een conclusie leiden: op termijn zal het Seminarium aan zijn einde raken. Vervolgens worden gesprekken gevoerd met het bestuur van de PThU, zijn voornaamste partner in onderzoek en opleiding. Daarna worden gesprekken gevoerd met het comité. Door iedereen wordt het als een zware stap gezien: de beëindiging van de opleiding doet op veel plekken en bij veel betrokkenen meer dan zeer. Er wordt gesproken over geleidelijke afbouw, het Seminarium als 'studiecentrum', een sociaal plan voor de docenten. Ondertussen gaat ook de verbeelding haar gang. Stel je voor: er komt zinvol onderzoekswerk; stel je voor: er worden geregeld mensen begeleid die in de Bond aan de slag willen; stel je voor: er kan een promovendus worden aangesteld voor de komende vier jaar. Deze laatste gedachte komt uit het gesprek met de PThU: onze partner vraagt of we niet samen tot een aanstelling kunnen komen? Jullie hebben daarvoor de middelen liggen, en bij de PThU is ook het nodige te vinden. Inmiddels aanvaardt een van de docenten een halve aanstelling elders. Een en ander doet het curriculum van het Seminarium herschikken en verminderen. In het voorjaar van 2018 komt mede na overleg met het comité een nieuwe inrichting van de opleiding van de grond. Meer dan voorheen, komt het Seminarium op "afstand" van de Bondsgemeenschap. De verwachting blijft dat zich geen studenten melden die universitair via onze opleidingsroute geschoold willen worden. Het Seminarium presenteert zijn inzichten, conclusies en plannen in de bondsvergadering van 2018. Er zijn allerlei gevolgen, ook voor de begrotingen van het Seminarium voor de jaren tot en met 2022.

Invullingen, gaandeweg

De grootste taak zal zijn: onderzoek doen, allereerst in brede zin op het vlak van kerk, samenleving en theologie, en vervolgens ook naar personen en hun geschriften die in de Bond van VEG een toonaangevende betekenis hebben gehad. En dat vanaf de 19^e eeuw tot het recente heden. Zo wordt onderzoek gedaan in de geschriften die Bert Louwerse heeft nagelaten. Er verschijnt een boek: Weggaan en toch blijven. Een symposium wordt georganiseerd. De verwerking hiervan en van de titellijst van zijn geschriften komen samen in een uitgave van het Seminarium, die als dienstverlening naar alle gemeenten is gegaan. Omdat in de Bond altijd grote belangstelling is geweest voor theologische thema's als toekomstverwachting (Totdat Hij komt, Bert Louwerse), eschatologie of Maranathaprediking verschijnt een vertaling van een boek dat Jay Phelan uit de Bond in de USA schreef, onder de titel: De kern van onze hoop.

Een bevrijdingspreek mei 1945 van ds. Jac. Lissenberg brengt onderzoeker Mietus op het spoor van diens verzet tegen opkomend nationaal socialisme en fascisme, in de jaren 30 en 40 van de 20^e eeuw. In Dordrecht, de plaats waar Lissenberg werkte, wordt een wonderschoon boek gepresenteerd: Geloven is drijven boven duizenden vademen diepte (naar de 19^e eeuwse Kierkegaard). Inmiddels komt er onderzoek in de geschriften en colleges van drs. Martin Nijkamp op gang. Nijkamp heeft vele tientallen jaren bijgedragen aan de ontwikkeling van oorspronkelijke - historisch en theologisch - geschriften en inzichten. Vele bondspredikanten hebben ervan kunnen genieten. Als dienstverlening aan de Bond en zijn gemeenten kunnen we melden dat een toerustingsavond werd verzorgd; dat twee cursisten de oriëntatiecursus Bond VEG volgen; en dat een leesopdracht voor een predikant van buiten de Bond op stapel staat. Een uitgebreide notitie dienstverlening valt na te lezen op de website Bond. Maar, ook hier wordt zichtbaar dat er "afstand" is. Diverse gemeenten en/of hun werkers gaan een andere weg dan via het Seminarium en de Bond wordt aangeboden.

Met grote vreugde en verwachting gaan we het nieuwe jaar in met een Assistent in Opleiding, een promovenda, die met en onder verantwoordelijkheid van de PThU, voor vier jaar wordt aangesteld. Een intensief voortraject van ruim anderhalf jaar wordt hiermee bezegeld. Het thema van onderzoek beweegt zich op het gebied van kleine gemeenten, hun spiritualiteit en de wisselwerking met maatschappelijke, theologische, filosofische ontwikkelingen in de 20^e en 21^e eeuw.

Het einde in zicht?

Toch blijven logica en verbeelding ons parten spelen. Gingen we vanaf 2017 van A naar B, wat wenkt is dat we van B naar C zullen gaan, logisch en verbeeldend gedacht. Was A het einde dat naakte, was B de nieuwe positie als hiervoor beschreven, positie C staat nog steeds te wenken.

Over enige jaren, zeg vanaf 2022, zal opnieuw de subsidie van het Ministerie van Onderwijs ter discussie staan. De promovenda zal ons "gaande" houden tot in 2023. Reserves en geldmiddelen (vanaf 2018 subsidieert de bond niet meer, maar betaalt voor dienstverlening) kunnen in 2024 reeds te gering blijken. Dat zou dan zomaar het jaar kunnen zijn dat er een einde komt aan onze kerkelijke opleiding, die vanaf 1927 met verschillende namen onder ons gestalte heeft gekregen. Wellicht is de Bond dan toe aan de inrichting van een werkgroep 'scholing', als een van zijn werkgroepen.

Eduard van den Berg-Strijker,
Voorzitter bestuur Seminarium